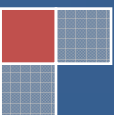

Western Balkans Security Issues

No. 2/2014

Research Center for Western Balkans Security Issues

September 2014.

ISTRAŽIVAČKI CENTAR ZA PITANJA BEZBEDNOSTI ZAPADNOG BALKANA
RESEARCH CENTER FOR WESTERN BALKANS SECURITY ISSUES

WESTERN BALKANS
SECURITY ISSUES
No. 2/2014

BEZBEDNOSNI PROBLEMI ZAPADNOG BALKANA
Br. 2/2014

September 2014. BELGRADE

ISSN 2334-6647(Online)

ISTRAŽIVAČKI CENTAR ZA PITANJA BEZBEDNOSTI
ZAPADNOG BALKANA

AUTORI:

WBRC Tim

UREDNIČKI ODBOR

mr Tešić Vladimir

Dimitrijević Ivan

ADRESA: Istraživački centar za pitanja bezbednosti Zapadnog Balkana,
11000 Beograd, Odabašićeva 3

www.wbrc.rs,

contact@wbrc.rs

Predsednik Upravnog odbora:

mr Tešić Vladimir

+381 66 00 77 59,

vladimir.tesic@wbrc.rs

TEHNIČKA PODRŠKA

Matić Dejan

Publikacija izlazi tromesečno.

IZBORI U BOSNI I HERCEGOVINI

12. oktobar 2014. godine

„Da li će nakon izbora u BiH biti nešto drugačije?“

„Da li će se *održati* Dejtonski sporazum?“

„Da li će se promeniti političko-bezbednosna situacija?“

SADRŽAJ

Politički sistem u Bosni i Hercegovini - Uvod	7
Prethodni izbori - pregled	10
Predizborna kampanja	14
Predviđanje rezultata i postizbornih koalicija	16
Zaključak	18
Literatura	20

НАЈВАЖНИЈЕ АКТИВНОСТИ ПРОВОЂЕЊА ОПШТИХ ИЗБОРА 2014. ГОДИНЕ

Izvor: www.izbori.ba

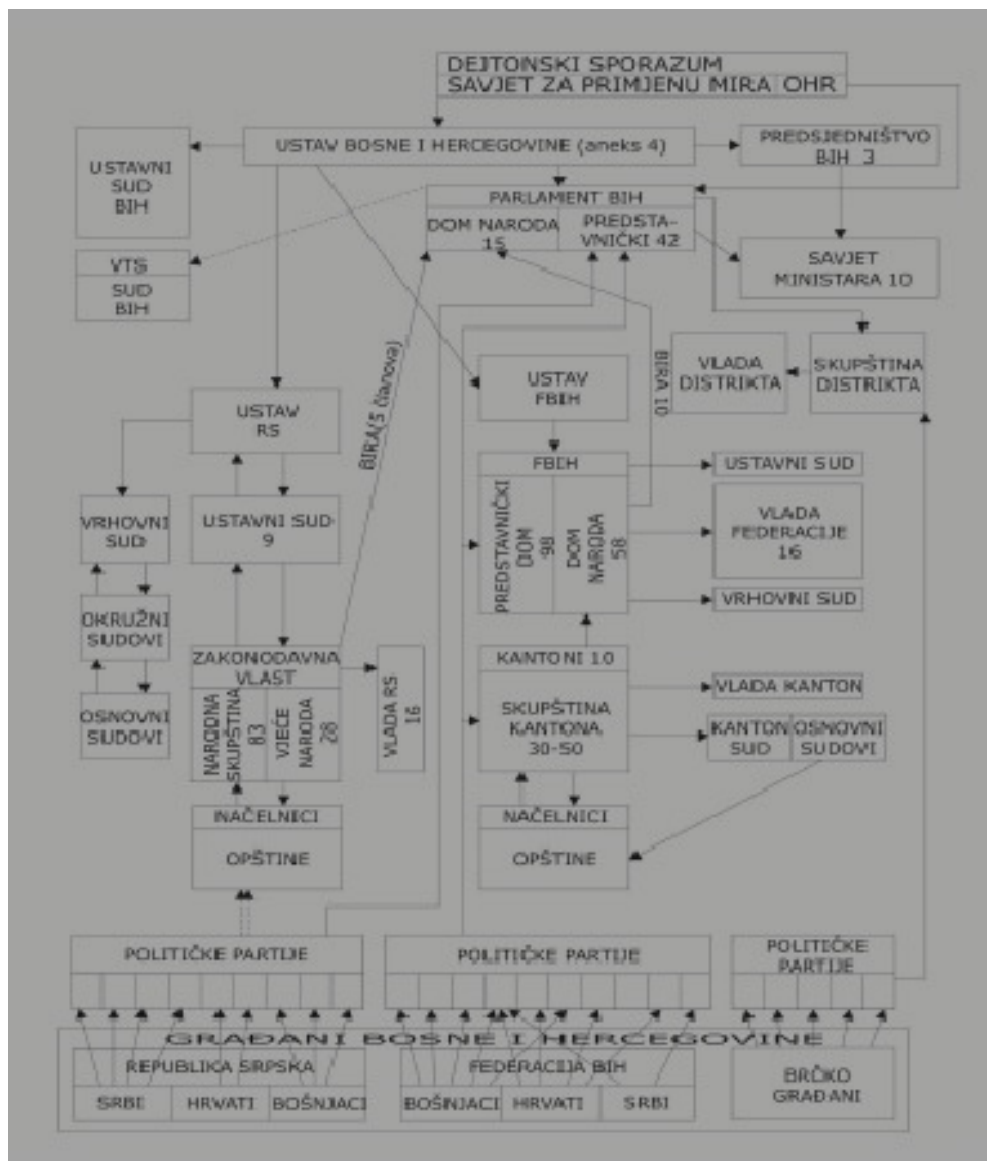
Politički sistem u Bosni i Hercegovini - Uvod

U slučaju Bosne i Hercegovine (u dalje tekstu BiH), etničke nacije su nastale pre države i time se nacionalna pripadnost i državljanstvo nepoistovećuju. U tom slučaju, radi se o višetničkoj državi, a ne građanskoj. Ako pogledamo današnji etnički sastav BiH, kao i državno uređenje, možemo reći da je BiH nastala 1995. godine nakon Dejtonskog sporazuma.

Državno uređenje je jedno od najspornijih pitanja u BiH oko kojeg se sukobljavaju vodeće političke partije, kao i međunarodna zajednica. Prema Dejtonskom sporazumu „*Bosna i Hercegovina će se sastojati od dva entiteta – Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine*“¹, a nakon arbitraže u svom sastavu ima i distrikt Brčko kao poseban oblik lokalne zajednice.

Uvidom u šemu br. 1 može se zaključiti da je političkim sistem odnosno uređenje BiH veoma složeno. A na osnovu uvida u njegovo funkcionisanje i aktuelne probleme u BiH može se zaključiti da je i neefikasan. Mnogi analitičari političkih prilika u BiH jedino rešenje za ovako glomazan i neefikasan sistem vide u promeni izbornog zakona u BiH.

¹ Ustav Bosne i Hercegovine, član 1. stav 3.

Šema br. 1 – Organizacija vlasti u BiH

Izvor: Nedovršena država – politički sistem Bosne i Hercegovine, dr Radomir Nešković, Friedrich-Ebert-Stiftung, Sarajevo 2013. godine, strana 244

Međutim, opšti izbori u BiH zakazani su za 12. oktobar ove godine. Za promenu izbornog zakona nema vremena i za očekivati je iste probleme i nakon izbora.

Organi vlasti za koje su opšti izbori raspisani su: Predsedništvo BiH, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH, Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH, Narodna Skupština Republike Srpske, Predsednik i potpredsednici Republike Srpske i Skupštine kantona u Federaciji BiH.

Da li će nakon oktobra nešto biti durgačije u BiH? Da li će se „održati“ Dejtonski sporazum? Da li će se promeniti političko-bezbednosna situacija u BiH? Ovo su pitanja na koja ćemo pokušati odgovoriti u ovom radu.

Prethodni izbori - pregled

Prethodni opšti izbori održani su 3. oktobra 2010. godine. Na izborima su učestvovala 62 politička subjekta odnosno 8242 overena kandidata, od toga je bilo 39 političkih partija, 11 koalicija i 13 nezavisnih kandidata.²

U sledećih nekoliko tabela prikazani su rezultati izbora iz 2010. godine i spisak prijavljenih kandidata, političkih stranaka i koalicija za izbore koji treba da se održe 12. oktobra 2014. godine.

	Kandidat 2010.	Politička stranka-predlagač	%
Bošnjački član	Izetbegović Bakir	SDA	34,86
	Radončić Fahrudin	SBB	30,49
	Silajdžić Haris	Stranka za BiH	25,10
	Ostali		9,55
Hrvatski član	Komšić Željko	SDP	60,61
	Krišto Borjanal	HDZ BiH	19,74
	Raguž Martin	HDZ 1990	10,84
	Ostali		8,81
Srpski član	Radmanović Nebojša	SNSD	48,92
	Ivanić Mladen	Koalicija zajedno za Srpsku	47,31
	Papović Rajko	Savez za demokratsku Srpsku	3,77

Tabela br. 1
Predsedništvo BiH, 3 člana (Izvor: <http://izbori.ba>)

² <http://sr.wikipedia.org>, 21.8.2014. godine

Entitet	Politička partija	%	Mandata
Federacija BiH	SDP – Socijaldemokratska partija BiH	26,07	8
	SDA – Stranka demokratske akcije	19,40	7
	Savez za bolju budućnost – SBB	12,16	4
	HDZ BiH	10,99	3
	Stranka za BiH	7,25	2
	HDZ 1990	4,86	2
	Narodna stranka radom za boljitak	4,81	1
Republika Srpska	SNSD	43,30	8
	SDS	22,19	4
	Partija demokratskog progresa PDP	6,45	1
	Demokratski narodni savez DNS	4,59	1

Tabela br. 2

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH (Izvor: <http://izbori.ba>)

Entitet	Politička partija	%	Mandata
Federacija BiH	SDP – Socijaldemokratska partija BiH	24,53	28
	SDA – Stranka demokratske akcije	20,22	23
	Savez za bolju budućnost – SBB	11,89	13
	HDZ BiH	10,64	12
	Stranka za BiH	7,63	9
	Narodna stranka radom za boljitak	4,72	5
	HDZ 1990	4,68	5

Tabela br. 3

Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH (Izvor: <http://izbori.ba>)

Entitet	Politička partija	%	Mandata
Republika Srpska	SNSD	38,00	37
	SDS	18,97	18
	Partija demokratskog progresa PDP	7,55	7
	Demokratski narodni savez DNS	6,09	6
	Socijalistička partija i Partija ujedinjenih penzionera	4,23	4
	Demokratska partija – Dragan Čavić	3,41	3
	SDP BiH	3,05	3

Tabela br. 4
Narodna skupština Republike Srpske (Izvor: <http://izbori.ba>)

Politička partija	Predsjedništvo BiH	Parlament BiH	Parlament F BiH	Predsjednik RS	Narodna skupština RS	Kantoni
SNSD	K	K	K	K	K	K
SDS	K	K	K	K	K	K
PDP	K	K	K	K	K	K
SDA	K	K	K	K	K	K
SBB	K	K	K	K	K	K
Stranka za BiH	K	K	K	K	K	K
SDP	K	K	K	K	K	K
DF	K	K	K	K	K	K
HDZ 1990	K	K	K	K	K	K
HDZ BiH	K	K	K	K	K	K

K – kandidovali se

Tabela br. 5
Relevantne političke partije koje su podnele kandidatske liste za opšte izbore 2014. godine (Izvor: <http://izbori.ba>)

Na prethodnim opštim izborima u BiH dobili smo nekoliko pobjednika. Najviše glasova za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH u izbornim jedinicama u Federaciji BiH osvojila je SDP BiH, dok je u Republici Srpskoj najviše glasova dobila SNSD Milorada Dodika. SNSD je dominirala u svim izbornim jedinicama u RS. Identična situacija bila je i na izborima za Narodnu skupštinu RS. Jedini dostojan protivnik bila je SDS.

Članovi Predsedništva BiH, na osnovu rezultata, postali su Željko Komšić iz SDP (hrvatski član), Nebojša Radmanović iz SNSD (srpski član) i Bakir Izetbegović iz SDA (bošnjački član).

U Federaciji BiH najdominantnija stranka bila je SDP. Dominirala je i na izborima za parlament FBiH, kao i na izborima za kantonalne skupštine. Jedino je u „hrvatskim“ izbornim jedinicama pobjedu odneo HDZ BiH.

Predizborna kampanja

Izborna kampanja za oktobarske opšte izbore u BiH počinje 12. septembra, i trajeće do 11. oktobra.

Političke partije u BiH još nisu objavile svoje političke programe. U političkim krugovima aktuelni su prelazi iz jednog tabora u drugi i objavljivanje kandidatura za učešće na opštim izborima u BiH.

Ono što je najviše iznenađuje političku javnost u BiH jeste odvajanje Željka Komšića od Socijaldemokrata, formiranje Demokratske fronte i kandidovanje Emira Suljagića za bošnjačkog člana Predsedništva BiH, inače, osnivača i vođe građanske inicijative «Prvi mart». Glavni protivnici ove nove partije na predstojećim izborima biće SDP, Zlatka Lagumdžije i Savez nezavisnih socijaldemokrata, Milorada Dodika.

Takođe, pažnju političke javnosti privukla je i kandidatura Mustafe Cerića, bivšeg reis-ul-uleme Islamske zajednice BiH, kao nezavisnog kandidata za bošnjačkog člana Predsedništva BiH. Cerić trenutno nema podršku nijedne značajnije političke partije u BiH. Pored toga, očekuje se da će novi poglavara Islamske zajednice BiH, Husein Kavazović otvoreno pružiti podršku svom prethodniku. Isti slučaj je bio i na prethodnim izborima kada je Cerić na čelu IZ BiH otvoreno pružio podršku

Stranci za BiH koja se pred izbore odvojila od Stranke demokratskih akcija i ušla u vladajuće strukture.

Ove godine izbore će obeležiti jedna novina kada je reč o nevladinim organizacijama i njihovom praćenju celog toka izbora. Sedam nevladinih organizacija iz BiH, organizovalo se u koaliciju “Pod lupom” koja bi trebala nadgledati tok izbora. Radi se o organizovanom praćenju izbora na preko 1500 biračkim mesta sa 3.000 posmatrača kako bi se preventivno delovalo na sve one koji žele da zloupotrebe izborni proces. Cilj ove koalicije je da se na minimum svedu izborne prevare koje su evidentne u ranijim izbornim procesima u BiH. Koalicija se zalaže da rezultati izbora budu volja građana, a ne da se oni konstituišu po volji političkih subjekata.

Što se tiče kampanje, i ovoga puta očekuje se mnoštvo šatora, otvaranja seoskih puteva, mostova i drugih aktivnosti koje bi mogle da privuku građane.

Predviđanje rezultata i postizbornih koalicija

Na opštim izborima u BiH glavni protivnici su dve velike koalicije iz redova bošnjačkih političkih partija. Prvu koaliciju čine SDA (Bakir Izetbegović) i SDP (Zlatko Lagumdžija), a drugu SBB (Fahrudin Radončić) i DF (Željko Komšić), koji su bili u sastavu stranaka iz prve koalicije. Na glasove bošnjaka računaju SDA i SBB, odnosno njihovi predsednici koji će biti glavni protivkandidati za bošnjačkog člana Predsedništva BiH. Izetbegović je oslonjen na političku podršku Turske i finansijsku podršku Arapa, dok je Radončić oslonjen na podršku SAD i jaku medijsku infrastrukturu. U takvoj konstelaciji snaga Izetbegović je favorit. Međutim, ukoliko rezultati budu tesni, Radončić bi mogao da bude u prednosti ukoliko druga dva kandidata odvoje Izetbegovićevo biračko telo. To su Mustafa Cerić i Mirsad Kebo. Kandidati SDP, Bakir Hadžiomerović i DF, Emir Suljagić, nisu ozbiljni protivkandidati Izetbegoviću i Radončiću.

Hrvatske političke partije na čelu sa Hrvatskom demokratskom zajednicom (HDZ) dobiće potrebnu većinu glasova Hrvata u BiH. Njihov kandidat Dragan Čović postaće hrvatski član Predsedništva BiH. Željko Komšić, odnosno, bilo koja druga politička opcija neće moći da prikupi dovoljan broj glasova Bošnjaka. Iz tog razloga, HDZ će biti jedina opcija pobjedniku unutar bošnjačkih partijskih struktura za formiranje koalicije i vlasti u Federaciji BiH.

U Republici Srpskoj neće doći do velikih promena u politici. Koja god opcija da dobije izbore (SNSD ili SDS), neće bitno uticati na unutrašnje promene u BiH. Jedina mogućnost promene politike mogla bi se ostvariti ukoliko bošnjačka koalicija «Domovina» (SDA, Hrvatska stranka prava BiH, Stranka za BiH, SBB i DF), osvoji dovoljan broj glasova sa kojima bi mogla da utiče na formiranje vlasti u RS. U tom slučaju, doći će do formiranja velike koalicije (SNSD i SDS) ili će, što je verovatnije, biti manjih prelaza iz jednog bloka u drugi kako bi se izbegle političke „ucene“ bošnjačke koalicije u RS.

Prema tome, po našim procenama, članovi Predsedništva BiH biće Bakir Izetbegović, Dragan Čović i Željka Cvijanović. U trci za pobjedu u Federaciji BiH, biće neizvesno do samog kraja. Prema našim procenama, mrtva trka se vodi između SDA i SBB. Očekujemo da će Fahrudin Radončić, ipak dobiti potrebnu većinu zajedno sa DF i Željkom Komšićem. U Republici Srpskoj Milorad Dodik nema jakog protivkandidata za izbor Predsednika, međutim, izbori za Narodnu skupštinu RS biće neizvesni. Procena je da će opcija SNSD ipak odneti pobjedu ali sa manjom razlikom nego na prethodnim parlamentarnim izborima.

Zaključak

Izbori 2014. godine u Bosni i Hercegovini biće najneizvesnije u redovima Bošnjaka, dok je kod Hrvata i Srba uglavnom sve već poznato. Na političkoj sceni i na izbornim listama su uglavnom poznati „igrači“ (kao i pre četiri godine). Opšti zaključak, na osnovu dešavanja u predizbornoj kampanji, je da se ništa neće promeniti. Isti političari se bore za iste pozicije i fotelje.

Posle 12. oktobra i saopštavanja konačnih rezultata glasanja naroda koji živi u BiH, biće interesantno ko će sa kim u koaliciju, kome će trebati dodatni procenti da formira većinu u parlamentima, ali i ko će doživeti političku „smrt“. Takođe, interesantno će biti videti kome će međunarodna zajednica (SAD, Nemačka) dati podršku ili odobrenje za formiranje organa vlasti, naročito nakon izjava diplomata u predizbornoj kampanji u kojima su pozivali narod da glasa za bolju budućnost, za evropske integracije i vladavinu ljudskih prava, a da pri tom nisu imenovali koja je to politička opcija ili kandidat.

Obzirom, da se neće ništa bitnije promeniti u sastavima organa vlasti u Federaciji i Republici Srpskoj, ne treba ni očekivati da će doći do bitnijih ustavnih i teritorijalnih promena u BiH. Pomenute najave u vezi promene Dejtonskog ugovora ostaće i dalje samo tema kojom će se baviti mediji i diplomate koje podržavaju zagovornike unitarizacije BiH.

Kao što je ranije pomenuto, građanske inicijative koje su vodile proteste u tzv. Bosanskom proleću, ne učestvuju u izborima. Naime, i njihovi predstavnici čekaju rezultate izbora i formiranje organa vlasti, kako bi odredili dalje korake u rešavanju problema koje su predočili tokom demonstracija. Ukoliko novoformirana vlast nastavi sa istom socijalnom politikom kao predstavnici za očekivati je da će doći do obnavljanja građanskih protesta koje će „gubitnici“ na ovim izborima obe ručke prihvatiti i podržati.

Literatura

dr Radomir Nešković, NEDOVRŠENA DRŽAVA – POLITIČKI SISTEM BOSNE I HERCEGOVINE, Friedrich-Ebert-Stiftung, Sarajevo 2013. godine

Ustav Bosne i Hercegovine

www.izbori.ba

www.oslobodjenje.ba

www.avaz.ba

www.tuzlalive.ba

www.pressrs.ba

www.bhdani.ba

www.aa.com.tr/ba

www.srna.rs

www.plenumsa.org

www.podlupom.org

Beograd, 2014.

Istraživački centar za pitanja bezbednosti Zapadnog Balkana

Odabašićeva 3

11000 Beograd

www.wbrc.rs

contact@wbrc.rs

Tel: 00 381 66 00 77 59